

Diariulu

miserului Vicariu din Wiltschire.*)

In 15. Decembre 1764.

Am fost la Domnulu Doctoriu Snert, patronulu meu, si am receptut zece puncti sterlini, summa la care mi se urca onorariulu semestral allu vicariatului. Miserul salariu castigatu prin destulle lacrime si sudore imi fu inca insocitu de amare impregiurari.

Siezussem ca la o ora si jumetate in frigurosa salla a Domnului Rectoriu, pene ce in fine binevoi sa me chiamo in camera. Maria Sa siedea pre unu scaunu mare dinaintea mesei de scrisu; banii era numerati langa dinsul. La profunda inchinatiune ce-i facui la intrare, response si Maria Sa cu o maiestosa plecatione a capului, si si redica pucinellu beretta de matassa negra cu pollicariul dreptei, incatu sa-i potiu zari stralucita cefa, inainte de a se eclipsa de nou suptu dinsa. In adeveru Rectoriulu are multa demnitate. Nici o data nu me infacisiai la dinsul fara timiditate. Crezu ca chiaru inaintea regelui nu m'ar coprinde mai mare sviitione.

Nu me pofiti nici sa siezu, de si potea presupune ca in acea diminetia facussem o callatoria de doue-spre-zece milliarie anglesci pre josu, pre drumu reu, pre timpu forte urritu, si ca in fine lunga a-steptare intr'o salla fara scaune, nu fusse impregiurare consolatoria pentru picioarele melle betrane si ostenite. Totu ce facu Domnia sa, fu acest'a, ca mi arreta banii cu degetulu.

Anima-mi palpita cu mare putere, caci acumu se apropiase momentul de a-i susterne o rogatione meditata si prelucrata de multu. Scopulu ei era sa

mizolocescu unu micu adassu la salariulu annual, si o invetiassem de rostu de minune. Asia mi ede necazu, ca nu me potiu desface de o certa sviitione, cand am se facu unu lucru, fia cel mai innocente, fia celu mai dreptu din lume! De doue ori cercai sa incepu cavintulu, in sa cu atata ansetate, ca cumu asi fi avutu una crime in cugetu. Memoria, vorbe, tonu, totu me parasi. De o data me coprinse sudorea preate totu corpulu, si fruntea mi se accoperi de piccaturi grosse.

— „Spune, rogu-te, ce vrei?“ zisse Rectoriulu cu affabilitate.

— Mi e preste putintia, Maria Ta, sa — asta lipsa mare nu potiu. — Modiculu sa — salariu, ce mi accorderati pene acumu in aste timpuri critice, de caristia, nu mi ajunge.

— „Modicu salariu, Domnule Vicariu? dara spune, rogu-te, unde ti-su mintile? Eu aslu in tota ziua altu vicariu cu cinci-spre-zece puncti pre annu!“

— Cu cinci-spre-zece puncti! pote, Maria Ta, deca va fi omu fara familia, pote sa se ajunga si cu atata.

— „Ce, nu cumu-va ti s'a inmultitu familia, Domnule Vicariu, mi se pare ca n'aveai de catu doue fiie?“

— Doue fiie, Maria Ta, in sa crescun din ce in ce. Genni are optu-spre-zece anni, si Polli, cea mai june, appropia de doi-spre-zece.

— „Eh! Cu atata mai bine. Nu sciij elle sa lucreze?“

Vrui sa respundu, Domnia Sa nu mi dege passu, caci mergandu spre ferestra si tamburinandu cu degetele pre dinsa imi zisse forte iute: „Astazi n'am timpu sa mai vorbescu despre acest'a. Pondereza lucrulu bine; deca poti remane in parochia cu cinci-spre-zece puncti sterlini pre annu, si me infacintiaza.

*) In Anglia, parochulu sau preotulu unui locu (tirgu sau satu) se numesce Vicariu si dregatoria lui Vicariatu. Vicarii sunt sau independenti sau subordinati ca allu nostru de aici.

Fiindu-ti cu neputiutia, iti pottescu unu vicariatu mai bunu dreptu daru, de annulu nou.“

Zicandu-mi aceste-a se plecà éra gratiosu desvelindu -si pucina urechia ca si mai inainte, spre semnu de ziua-buna.

— Eu luai banii fara pregetu, me recomandai gratiei selle si essii indata. Parea ca m'a trasnitu fulgerulu. Nici o data nu me recepusse cu atata recéla, nici o data nu me licentiasse mai aspru. Totu dé-una avea datina sa me pottesca la pranzu; asta data nici cugetà, si eu miserulu, plecandu ajunu de la Krakelade de pene in ziua, sperassem in desiertu. Me abbatui pre la panetaria si mi luai o panisióra intorcandu-me a casa.

Ce afflictione, ce cugete pre drumu! Plangeam cu unu copillu, lacremile mi curgea pre pane, si eu miserul flamind o inghitiam nemestecata.

Ei, Toms! nu ti e rusine sa fii asià de pucinu la anima? Ce, nu cumu-va a muritu betranulu Dumnezeu? Ea se vedemu, daru candu asiu fi perdutu postulu de totu? Acum sunt cinci punti mai putin?

— E adeveratu, ca cinci punti facu a patra parte a micului meu salariu! E adeveratu, ca calculandu una intr'alta abia remanu zece pences pre zi, din cari au sa se nutresca si sa se vestesca trei persone! Inse alta nevoia mai ai, de catu acest'a? — Ore acell'a, care imbraca florile campului si nutresce puii corbiloru, nu veghiéza si asupra ta? — Ea sa mai scadem ceva din traiulu cellu bunu de mai inainte.*)

In 16. Decembre.

Genni e unu angeru. Suffletulu ei intrece cu multu frumusetia corpului. Pare ca mi e rusine sa-i fiu parinte. Ea possede blandetia si bunetate in gradu multu mai inaltu de catu mine. Eri n'avussem anima sa annuntiu amboru copilleloru infortuniulu ce ne ammenintia. Azi li-lu spussai. Genni stete mai antaiu seriósá, inasa indata deveni voioasa si mi zisse:

„Eh bine, Tata, esci supperatu?“

„Dara n'am ore cauza, iubita mea?“

„Nu, Tata, n'ai dreptu sa te affligi.“

Iubita mea, nici odata nu scapamu de lipsa, de detorii si de sollicitudini. Nu sciu cumu va trece si annulu aeest'a. Multe ni-su de lipsa. Cine ni le va da acumu, candu suntem constrinsi a ne multiam cu cinci-spre-zece punti sterlini, cari abia ne voru ajunge pentru mancare?

In locu de respunsu Genni me imbracia cu ambe manile, si mi arreta cerulu zicandu: „Acella Tata!“

Polli siezù in pólla mi, me caressa cu manutielle ei pre facia, si mi zisse. Sa-ti spuiu ceva, Tata. Uite ce am visatu en esta nópte. Mi se parea ca era ziua annului nou, si ca venisse regele nostru la Krakelade. Oh, ce pompa stralucita, ce bucuria! Regele descallecà dreptu la pórtá nóstra si mase la noi. Sa fii mai vezutu ce lucru, ce bucate, ce fripturi! cumu ne invirteam in drepta si in stanga; dara regele avea servii sei, si manca in vase de aur si de argintu. Afara suná mii de cimballi si trambitie. In fine vezumu numai ca-ti addussera si tie o mitra episcopésca pre o perina de atlasu si ti o presentara dreptu daru de annulu nou. In timpulu acest'a musica suná, de parea ca se cutremure lumea. Mitra era ascutita, ca a episcopiloru din cartea cu icóne, dara tie nu-ti siedeá reu cu dinsa in capu, eu rideam ca o nebuna. Genni me descepta numai, si asià mi parú de reu. — Ce nici, tatá, ore are visulu acest'á vre-o insemnare; eu crezu ca are. Pina atunci mai sunt patru-spre-zece zile; vedévomu!.,

Visurile su flécuri, Polli, ii zissei. „Ba visurile vinu de la Dzeu“, respunse ea.

Asià lucru nu pré crezu. Insa ce strica deca insemnezu; urma va allege, deca e ver-unu avvisu consulatoriu din ceru, sau nu. In fine unu daru de annulu nou totu e putintiosu, si de buna sémma ni ar casioná la toti o via bucuria.

Astazi mi am petrecutu timpulu numai cu calcule. Calcularea e una din celle mai neplacute occupationi pentru mine. Candu calculezu si nameru la baii, capu-mi remane disertu, éra anima séca, si-nu sciu de ce grea.

In 17. Decembre.

Lauda lui Dzeu mi am platitu tóte detoriele afara de una singura. In cinci locuri diferite dede siépte punti si unspre-zece sellini; mi remane in consecintia capitalu curatu doi punti si nóue sellini.

*) Ne potemu imagina ce traiu bunu potea sa aiba miserulu Vicariu cu ambe fiiele selle pre langa o lefistóra de 40 de galbeni pre annu; caci unu puudu sterlin face doi galbeni, apoi Anglia e tierri-sióra cunoscutá pentru pretiulu productelor de mancare.

Cu aceasta summa am sa tiu siésse luni de zile. Dómnne ajuta-mi!

Am vezutu la vestinariulu (croitoriu) Kotbei nisce pantaloni negri; mi-su de lipsa neapperata, dara cauta sa-i lassu necumperati. Sunt purtati, dara din altele bunisiori si cu pretiu micu. Insa Genni n'are rochia de locu. Me dóre anima, candu vezu misera copilla prin frigu cu rochia de vara? Insa ce sa facu! Polli are rochia nóua. Soru-sa a carpit-o din cea vechia a sa, cu arte nespusa.

De astazi inainte me vezu constrinsu a me lassa si de gazetta ce aveam in communitate cu tessatoriulu Westborn. Mi pare fórté ren. Aici in Krakelade nu mai póte afla omulu nimica, ce se intimpla in lumea mare. Ducele de Cumberland castiga o priasore de cincii mii de pundzi sterlini in contra Ducelui de Grawford la cursulu cailoru in Newmarket. Lucru de mirare! cumu se adevéza chiaru dupa littera vorbele scripturei, unde zice: „Cellui ce are, da-se-va lui,“ si aici potemu adange: „Cellu ce are pucinu, lua-se-va si acést'-a de la dinsulu.“ Eu, miserulu de mine cauta sa mai perzu cincii pundzi din modicula meu salariu.

Fi; Toms! éra incepi a murmura! si de ce? Nu cumu-va pentru gazetta, ca nu poti sa mai iei parte la dinsa? — Rusinéza-te, zeu! Nu o sa afli de la altii, déca generariulu Paoli va conserva libertatea Corsiceii, sau nu? Francii tramisera, in adevéru ajutoriu genuesiloru; Insa Paoli are dóuezeci de mii de militari, totu usulu si unulu.

In 18. Decembre.

Ah, miserii de noi, ce ferici suntemu! Genni cumpera pre mai nimica bunetate de rochia de la telaréssa Barde. Copillele siedu amendóue de o descosu, ca sa o refaca pre talia ei. La cumperatura, ce e dreptu, Genni se precepe mai bine, ca mine. Blandetia si dulcétia angerica, ce i se citescu pre facia, immóia animile chiaru de pétra, candu se róga. Tóta casa e plina de bucuria. Genni nu vrea sa se imbrace cu rochia cea nóua pina la annulu nou. Polli taia la mii de glosse si faco la profetii asupra visului seu si asupra rochiei, si ne desfatéza cu limbutia sa cátu e ziua. Me prinzu ca beifulu de la Algeri n'a simtitu atata bucuria recepindu pretiósele daruri alle Venetianiloru: dóue anelle de diamantu, dóue orologie cu brillianti, pistólele ferecate cu auru, tapetele, siabracele, si preste totu dóuezeci de mii de zechini in bani.

Genni zice, ca plata rochiei avemu sa o economisamu asupra stomachului. Bine. Pina la annulu nou nu mai mancamu carne.

Tiessatoriulu Westborn e unu omu nobil. Eri ducandu-me la dinsulu ii spusei, ca léfa cea mica, si ne sicurantia postului chiaru me strimtoréza intr'atata, catu nu mai potiu tiné parte cu dinsulu la gazetta. Ellu-mi luà mana si zisse: Eh bine, Domnule Vicáriu, o voiu tiné eu singuru, si Domnia-ta totu o vei citi cu mine.

Pentru ce sa despereze cine-va? In lume sunt mai multi ómeni buni, de catu ar crede cine-va, si acestia mai multu in classa miseriloru, de catu in a celloru avuti.

In acea-asi zi séra.

Panariulu e omu fara omenia. Nu-i sunt nimica detoriu, si blestematulu s'appuca sa certe pre misera Polli, candu se dusse sa iée pane, si o afla mica de totu, nedospita si arsa. Tóta lumea se opprise pre drumu ca sa auza. In fine o facu sa intellega, ca nu ne mai da pane in credetu; mai bine sa ni o luamu din alta parte. Ce reu-mi parú de misera copilla. Lassu ca azi numai de consolarea ei ne tinuramu.

Me miru cumu potu afla Krakeladenii tóte nuvelle. Tóta lumea vorbesce, ca Rectoriulu Spart va sa puia altu vicariu in loculu meu. Oh, asta mi ar fi mórtea!

Crezu ca si macellariulu a aflatu despre acést'-a. Am simtitu eu bine, ca socia sa nu veni de flori de meru sa mi se planga de asprimea timpuriloru, si sa-mi arrunce intre altele, ca le ar fi preste putintia a mai da carne in credetu. C'e dreptu macellaréssa fu pré omenósa, si pareca ca nu ne póte protestá de ajunsu despre iubirea si stima sa catra noi. Ne svatui pre langa altele, ca sa ne ducemu la Kolswood, sa luamu carne de la dinsulu, pentru ca e ellu mai avutu si póte astepta plata. Pentru ce era sa mai spuii bunei femeii, ce ne facusse acellu usurariu in annulu trecut. Ne calculasse la totu pundulu de carne unu penny (9 parale) mai multu ca altora: apoi vezindu ca cu injuraturi si blesteme nu face nimica, si nepotindu nega adausulu incarcatu, nu-i fu rusine a marturtsi, ca banii lui trebue sa-i adduca interesse, si ne arreta usia.

Pene astazi capitallulu mi e de doue-zeci si

unulu de sellini si trei pences. Ce sa ne facemu, ca nimini nu ne mai da nimica in credetu? Dara déca Rectoriulu Snart va lua altu vicariu! — Atunci remaiu cu miserele copille pe drumu. —

Eh bine, Dzeu e si pre drumu!

In 19. Decembre diminétia.

Me desceptai fórte de diminétia si cugetai la cea-a ce asiú puté face in positionea mea cea trista. Mi adussei aminte de verulu Sitting din Cambridge, omu fórte avutu; dar', zeu, n'am uitatu ca veri au numai cei cu stare; miserii si perdu si affinii (rudele).

Candu s'ar intimpla sa me facu episcopu, dupa visulu ei Polli, la annulu nou Anglia jumetate mi ar fi cumnata (ruda).

Ca posta de astazi adressai urmatória scrisóre Reverendissimului Doctoru Snart:

„Ti scriu cu anima plina de fiori. Tóta lumea vorbesce ca Reverentia Ta vei sa numesci altu Vicariu in locul meu. Nu sciu déca aceste vorbe au fundamentu, sau déca se casionara numai prin descoverirea ce facui unoru persóne despre convorbirea ce avussemu cu Reverentia Ta.

Ministeriulu ce mi fu incredintiatu de Reverentia Ta, l'implinii cu fidelitate esemplaria si cu totu zelulu. Cuventulu lui Dzeu lu predicaí cu cea mai mare chiaritate si curatia, uici o accusatióne nu se redica asupra mea, si chiaru judecele dintru-mi nu me mustra catu de pucinu. Cerussem cu umilintia unu adaussu usiurellu la modiculu meu onorariu. Reverentia Ta mi vorbisi de impucinare, cu tóte ca abia mi e de ajunsu ca sa ne tinemu viétia dintr'o zi in alta. O, de te ai indura sa decizi o data asupra sórtii melle.

Suptu reposatulu intru fericire predecessoriulu Reverentiei telle, servii siéssse-spre-zece anni, si suptu R. T. unulu si jumetate. Acumu sunt in etate de cincizeci de anni; perulu incede a mi se albi. Connoscuti, binevoitori, sperantia pentru altu postu n'am nici de cumu; assemine mi lipsescu si connoscintie, cu cari sa mi potiu castiga panea in altu modu. Viétia mea si a familiei melle attirna singuru de la Reverentia Ta. Ne lassu in miseria — ce vomu sa devenimu? Alta sperantia n'avemu de catu sa ne cersimu panea.

Fieele melle cu catu se facu mai mari cu atata mi casiona mai mari spese, mecar ca economia ne e esemplaria. Cea mai marisióra servesce cellei mai júni de mama, si pórtá cura de econo-

mia domestica, caci serva nu ne da mana si tinemu. Genni e serva, bucataréssa, spellatoréssa cusatoréssa si chiaru pantoforéssa, precumu si eu sunt lemnariu, muratoriu (zidariu), caminariu, gradinariu si argatu in casa mea.

Misericordia dzeéscá ne a umbritu pina acumu. Nimini din noi nu fu morbosu (bolnavu), caci cu ce amu fi cumperatu medicamentele neccssarie? Krakelade e unu turgusioru de nimica. Fieele melle cauta in desiertu de lucru. Elle aru spella, aru cósse, aru carpi altora; insa rare ori potu capeta. Aici la térra fia cine si face trebuintiele singuru. Toti sunt miseri, nimini avutu.

Sórtéa mi ar fi amara déca asiú puté trece annulu cu dóue-zeci de pundzi sterlini; dara, vai! cu catu mai amaru fiindu constrinsu a cere sa me tiu numai cu cincisprezece. Speru insa in indurarea R. T. si in misericordia lui Dzeu, si te rogu sa me usiurezi incaí de grigea cea mare.

Dupa ce scrissei asta epistola o dedei la Polli ca sa o duca la posta, si pina se întórse copilla me arruncai in genuchi si rogai pre Dumnezeu ferbinte, ca sa i dea finitu bunu. In data dupa rogatione spiritulu mi se lamuri si mi se allina. Ah, o vorba la Dzeu e totu dé-una o vorba de la Dzeu! Essii din camarutia-mi cu atata mai usiurelu, cu catu intrassem mai ingrauiatu in dinsa.

Genni siedea dinaintea ferestrei si cossea. Vezindu-i repausulu, fericirea si gratiele ai fi cugetatu ca e unu angeru. Facia ei stralúcia ca o lumina. O pallida raza soréscá pertundea pre ferestrutia si strafigurá tóta camera. Mie mi se parecia ca sunt intr'unu paradisu, in ceru; siezui la pulpitu si-mi scrissei predica „despre bucuriele miseritatiei“.

La biserica predicaí mie insumi, catu si altor'a. Si de si nu essi cine-va indreptatu din templu, eu de buna séma profitai destullu. Nu sciu déca cine-va afla consolatióne in vorbele melle, dar' eu fara indointia me consolezu. Unu preotu e ca si unu medicu. Ellu connósce poterea medicamenteloru selle, insa nu totu dé-una si lucrarea loru asupra naturei tutoru sufferintieloru.

(Ba spma.)

М И Х Ъ Л.

О тръсъръ дин ресвелъ лѣи
Стефан чел Маре

къ

Матеиъ Корвин Рецеле Българияи.

Драмъ ориѣпалъ дн треѣ Акте, композъ де Днъа
Николаѣ Истрате. Ан. 1850. Дн Іашѣ. *)

ОСЖНДА.

Персоанеле Актълѣи днтълѣи:

Шолтзъл. XII Пъргарѣ. Глѣгорча. Михъл. Вик-
торіеа. Фѣика лѣи Глѣгорча. Телѣа, Конфѣдента
Викторіеѣ. Стрежерѣ. Бѣтрыѣ Фемеѣ. Прѣнчѣ.
Солдацѣ, Бѣгърѣ.

(Сценеле актълѣи днтълѣи се петрек дн сала трѣвѣ-
палълѣи дин тѣргъла Баѣеа ла 14. Декетвріе 1467.
Деасъпра днтърреѣ инсѣпнїле дѣрѣи, жѣлѣл Шол-
тзълѣи де Баѣеа де ла каре, дндреантѣ ми стѣнга,
скапнїле Пъргарїлор фортмазъ зн семї-черк. Дн
фаца сценѣи портретъла лѣи Стефан чел Маре.)

А К Т Ъ Л I.

С ч е н а I.

ШОЛТЗЪЛ. XII ПЪРГАРѣ, СТРЕЖЕРѣ.

Днтълѣи Пъргарѣи.

Акѣта тѣргъла Баѣеа се аолъ фъръ арме
Дескїсѣ ла тодѣ връжташїи, лїнсїтѣ де апъраре,
Кѣчї шї аркашїи поштрї ла тавъръ с'аѣ дсѣ
Кїетамѣи къ Пъркълавъла не ал Сѣчевеѣ шесѣ.

*) Ачеастъ драмъ о ва жѣдїка верче чїтїгорѣс
де зн он пѣлѣкѣт наѣонал; еа кѣспїнде фрѣтѣсе
трѣсърѣ дин карактеръла ромѣнїлор. — Персоанеле,
дндсе дн акѣївне дншї пѣстремазъ пѣлѣ ла фї-
пеле акѣївнеѣ днтъркѣтеле лор карактере. Де-
скрїпѣїнїле атѣт локале кѣт шї але фортетѣдїнеѣ
спїрїтѣлѣи домнїторѣс не тїмпѣла лѣи Стефан чел
Маре сѣнт сїнгѣре дн старе а инѣрсеа тѣлѣїїстїре
дн лїїта чїтїгорїлѣи, — чеаа че не шї дндемпъ а о
фаче пѣвлїкѣлѣи кѣпосѣкѣт. — Пентрѣ д'а жѣдїка маѣ
вїне чеаа че се дїне де алеѣереа еролѣлї ак-
ѣївнеѣ шї де актъла исторїкѣ ал еї, сѣаѣ сѣцѣтѣла
сченеѣ, днтѣртѣшїт дн зрѣтѣореле шї прѣкѣвѣн-
тареа акѣторелѣи :

„Еѣ ам веѣвїт, шї ам дорїт сѣ фїѣ
фолосїторѣс ла чеї че аѣ сѣ вїедѣаскѣ.

Duclos.

Слѣн къ есте дндатїнатъ регълъ де а се пѣне
ла днчепѣтѣла кѣрѣїї зн фелїѣ де прокѣвѣнтаре,
дн каре авторъла, къ претекстъла днтродѣчереѣ ла
матерїеа че трѣтѣазъ, аре окаѣїе не пѣсїпѣїте, а
атїпѣе шї деспре сїне дозе треѣ кѣвїнте де реко-
мѣндѣїе. Есѣшпеле дн ачеаста пѣ не лїнсѣскѣ.

Ш О Л Т З Ъ Л.

Апродъла че венїрѣ трїмїсѣ де ла Сѣчевеа
С'адѣне шї пѣлѣшї ла тавѣра чеа маре
Де хатманъла де Шѣндре анѣте ѣсърчїнатѣ,
Аѣ снѣсѣ къ ла Домнїе штїїпѣ аѣ аѣїпсѣ
Кѣ Романъла чепѣшѣ, чепѣшѣ есте-акѣта,
Шї Рецеле къ Бѣгърѣ пѣртѣндѣ дин сатѣпсатѣ
Шї фїерѣ, шї фокѣ шї прадѣ, Сѣчевеа о дїнтескѣ.

Алдоїле Пъргарїѣ.

Дар мїе мї се паре къ Рецеле Бѣгар
Ел тот п'а сѣ кѣтезе аша къ пѣпѣсарѣ
Сѣ теаргѣ днпїнте де-а дрептъла ла Сѣчевеа,
Ка сѣ вѣлѣезе лѣла кѣрат кїар дн кѣлѣшїѣ :
Кѣчї штїе фоарте вїне къ Стефан есте лѣѣ.

Дин непорѣчїре еѣ нз м'аш пѣтеа рекомѣнда
де кѣт доарѣ къ ĩgnorantїзмъла теѣ; фїїнд къ п'ам
днѣадат нїмїкѣ дн тоатѣ пѣтереа кѣвѣнтълѣи;
нїчї кїар вре зпа дин мѣлеле граматїчї але лїт-
ѣеї меле, шї нїчї м'аѣ ертаѣ пѣлѣ акѣт мїзлѣачеле
макар де а воеажѣ зн пас афарѣ дин пѣтѣжѣтѣлѣ пѣтал.

Дакъ нз кѣпоск нїчї мѣзїка, нїчї манїера де а
фаче версѣрѣ, нїчї днѣспнї кїар де а фаче прозѣ,
есте преа фїреск сѣ фїѣ кѣт сѣнт : фъръ зѣвѣрѣ
де претенѣїе де астор. Скрїѣ де кѣте орї нз ам
нїмїкѣ алтѣ де фѣкѣт, шї пѣвлїкѣ скрїереле меле,
реле кѣт се днтѣмпѣлѣ, поате дїнадїнс ка сѣ стрѣ-
лѣчѣаскѣ шї маѣ мѣлѣ скрїерїле челе вїне але алтора.
Кѣт се атїпѣе де драма де фаѣѣ, еѣ ам ажѣтат
фоарте пѣдїї де ла мїне, пѣнтрѣ къ сѣцѣтѣла дн-
трѣд л'ам кѣлес дин зрїче, кѣтрѣ каре мѣлѣ ш'аѣ
днлеснїт шї арѣкѣлѣла деспре Баѣеа, пѣвлїкат дн
Алманѣхъла, де D. Когѣлнїчѣанѣ.

Ам азѣїт о крїтїкѣ десѣла де резонавїлѣ дн
фелїѣ еї; къ актъла дин зрнѣ ар фї маѣ рѣче де
кѣт чел дин мїзлок; днсе пѣнтрѣ къ нз авем днѣѣ
їсторїе дн каре трекѣтѣл сѣ фїе дн detaїл кѣспїнс,
шї пѣнтрѣ къ зрїчеле дѣнѣ каре ам десѣт сѣцѣтѣлѣ
се пог маѣ зшор рѣтѣчї де кѣт прѣкѣт ле-ам а-
дѣнат, де ачеаа те-ам пропѣс сѣ рѣшѣн кѣт се
ва пѣтеа маѣ крѣдїчѣос шї маѣ апрѣпѣе де фанѣтѣ.
Кѣ днкрѣдере, къ де нз воїѣ їсѣвѣї а сѣоате о
драмѣ дѣнѣ регѣїлѣе претїнсе де дѣхѣрїе тарѣ,
чел пѣдїї ва фї о скїѣѣ, каре, авѣнд одатѣ тоатѣ
матерїеа адѣнатъ ла зн лок, ва днлеснї поате
кѣнд-ва не зн талант прївїлеѣїат де пѣтѣрѣ а арѣта
о вѣкатѣ класїкѣ.

Ар фї трѣвѣїт драма ачеаста сѣ аїѣѣ дн тїлѣл
пѣмеле лѣи Стефан, де време че ел аѣ фост еролѣ
сченеѣ де ла Баѣеа; дарѣ пѣнтрѣ къ ам преа мѣлѣт
респект кѣтрѣ ачел маре варѣат шї преа пѣдїїлѣ
днкрѣдере дн пѣна теа, тѣртѣрїсѣскѣ къ нз м'ам
днѣшѣтат ал прѣсента дн персоанѣ; лас глорїеа
ачеаста челор че о мерїтѣ, шї шѣ мѣлѣшѣскѣ дин
партѣмї а трѣта не зпа днтрѣ ветѣжїї сѣл.
Лїнса їсторїеї чѣре шї зрѣтѣорѣеа рѣладїе

Дп тѣѣ Пъргаріѣ.

Матіеші днсъ есте, депрінс съ вѣреаскъ;
Ші аре оасге тѣлтъ, де патрѣ орѣ маѣ тѣлтъ
Де кѣт а поастрѣ оасге.

Шолтѣзѣл.

Ел поате кѣтеза

Дп пѣтърѣл чел таре, дп командірі вѣгежі
Кѣ ва кѣпрінде дара ші сказнѣл Молдовеі,
Кѣ Петрѣ Арон еарѣші ва фі пѣс дп Съчеава
Не тронѣл де Домніе, орѣ днсъші Берендел.

Дп тѣѣ Пъргаріѣ.

Везі Ънгѣрѣл пѣ вѣтѣ де кѣнд Стефан фѣкъ
Потон дп тот Ардеалѣл ші ѣдара Секзеаскъ.

Алдоіле Пъргаріѣ.

Ел пѣ вѣтѣ пічі асѣзѣ кѣ аѣ пердѣт Кіліеа.

Дп тѣѣ Пъргаріѣ.

Рѣзвелѣл де ла Шкееа дп доаре тѣлт маѣ тѣлт
Кѣнд аѣ пердѣт не Хроіог кѣ мѣлте зеуі де міі
Ші фала кѣт кѣ есте ші престе Реѣі ел Реѣе.

Шолтѣзѣл.

Дп доаре де че есте Ероѣ ші Стефан Водѣ;
Де че с'ажѣторезе не фѣраѣі Трансілані
Дп контра вѣші Реѣе вѣтеаз кѣт есте ел.

Алдоіле Пъргаріѣ.

Еѣ вѣред кѣ Ънгѣрѣмеа де шіі фѣарте вѣтеазъ;
Де ші ѣнтрече ла пѣтър де патрѣ орѣ не-аѣ поштрѣ,
Дар штіе чіне'ї Стефан.

Шолтѣзѣл.

Ші фѣарте вѣне штіѣ

Кѣ Молдованѣл есте дп вѣтѣліі депрінс,
Депрінс а ста ла лѣнтѣ, депрінс ка съ дпвѣнгѣ.

Дп тѣѣ Пъргаріѣ.

Сѣ зіче кѣт кѣ Ріга вѣр'о фѣаѣіе дп царѣ
Де тѣлді немѣлдішніді креѣеа кѣ ва аѣла,

пѣтърѣ атрѣвѣтеле зпор персоане че фѣгѣреазъ дп
драма теа. Драгош, дескѣлѣкѣнд дп Молдова, аѣ
аѣлат кѣрѣмѣте тѣргѣрѣле прекут ші репѣвлѣчеле:
Вранча, Дорна, Кѣтнѣл-Азпг, Кодрѣл Те-
геч, ші ч. л. кѣте де зпѣл сеаѣ доі Паркалаві, де
ла каріі атѣрна армателе, пѣтереа езекутѣвѣ, ші
кѣте де зп Шолтѣз кѣ XII Пъргарі, де ла каріі
атѣрна жѣдеѣіле процеселор чѣвіле сеаѣ крѣмѣнале.
Драгош опрѣнд не самѣ са дрепѣл де а пѣмі
Паркалаві, аѣ дпгѣдѣт ка жѣдекутѣрѣі, адеку
Шолтѣзѣл кѣ Пъргаріѣ сѣ фіе, дѣпѣ даѣіна веке,
алеші тот де кѣтрѣ четѣѣені, дпн мѣзлѣкѣл лор.
Ачест мод се веде пѣстрат пѣлѣ ла зп тіпн ші
де кѣтрѣ свѣчесоріі сеі, кѣчї се аѣлѣ дптре до-
кѣменте пѣтерѣоасе акте кѣ тѣлт маѣ поѣе а Шол-
тѣзілор ші а Пъргарілор дпн дѣосевѣтеле тѣргѣрѣ
але дѣрѣі. N. Істраті.

Прододі лѣі Стефан Водѣ, дар фѣарте е ѣпѣлат
Кѣ аст фел де пѣрере.

Тоді Пъргаріѣ.

Амар се рѣтѣчеште!

Шолтѣзѣл.

Де-ар фі дара Молдовеі тот аст фел кѣрѣмѣтѣ,
Де-ар фі зрѣмѣші поштрѣ атѣт де фѣрѣчѣді,
Сѣ аѣвѣ тот ка Стефан пѣрѣнді не тронѣл лор
Ші лас'аноі стрѣініі сѣ креазъ кѣт ле плаче,
Прододі ші фѣрѣ кѣѣет кѣ вор аѣла дп царѣ.

Алдоіле Пъргаріѣ.

Адѣнка вѣтрѣнедѣ, пѣтереа не-аѣ секат:
Акѣт дп кѣшпѣл лѣнтѣі ам фі поі де прѣос;
Дар тот тѣ траѣе дпкѣ магнетѣла ла резвелѣ.

Тоді Пъргаріѣ.

Ші поі сімѣіт тот аст фел!

Шолтѣзѣл.

Сімѣіре вестежѣтѣ.

Кѣчї с'аѣ слѣіт вѣртѣтеа ші асѣзѣ дп резвел
Нѣ ам маѣ фі пѣтернѣчі одатѣ кѣт ерат,
Сѣ дпфѣрѣнтѣт вѣрѣжѣмѣші кѣ вѣрѣл тіперѣѣе,
Кѣрѣрѣ сѣ маѣ дескѣідеп прѣі сѣте ші прѣі міі.

Дп тѣѣ Пъргаріѣ.

Акѣт ла кѣрѣнтѣѣе а фѣче ѣдѣарѣ поі,
Алѣ пѣ не маѣ рѣмасе, де кѣт сѣ фіт пѣргарі.
Продѣсѣрѣ, непѣдѣлѣдерѣ сеаѣ крѣме дптѣмплате,
Аічї знде жѣдеѣѣла де поі асѣзѣі атѣрнѣ,
Кѣ фадѣ пѣрѣнтѣаскъ не тоате сѣ ѣдрѣнтѣт.
Ші чіне'мі поате сізнѣ департе ѣвѣіторіѣ
Кѣ пѣ ва фі Молдова кѣндѣа деѣнеператѣ,
Дпкѣт сѣ дпдрѣзнеаскъ ачел че ва фі жѣде
Сѣ креазъ ші сѣ зікѣ кѣ фалѣ дп велѣег
Кѣ фѣче слѣжѣе дѣрѣі?

Тоді Пъргаріѣ.

Фѣреаскъ Дѣмнезеѣ!

Алдоіле Пъргаріѣ.

Кѣнд асѣзѣі кѣар ачела че тоаре пѣтѣрѣ царѣ,
Шачела дпкѣ стѣрѣгѣ кѣ п'аѣ пѣтѣт сѣ факѣ
Атѣта пре кѣт сімѣте кѣ есте ел дѣторіѣ;
Кѣчї тѣлтѣ фѣарте, тѣлтѣ поі дѣторіѣ авѣт
Дп патрѣеа не каре ші тошіі ші стрѣтошіі
Кѣ лѣнте ші кѣ сѣпѣе пѣтѣт'аѣ с'о пѣстрѣе.

Дп тѣѣ Пъргаріѣ.

Де Матіеші еѣ третѣр, ел аре тѣлді остѣші,
Ші Ънгѣрѣл пѣі Леахѣл, пічі апрѣгѣл Тѣртѣр. (!)

Шолтѣзѣл.

Пѣргѣре, сѣ діі мѣнтѣ кѣ пѣлѣ кѣнд аѣ поштрѣ
Ші дара ші воеріі вор фі зпдіі тот аст фел,
Молдова тот деазна ва рѣде де вѣрѣжѣмѣші
Ші лѣверѣ ші тѣндѣрѣ, Молдава ва тѣрѣ.

Алдоиле Пъргаріѣ.

Пе Матіеші се vede къ вр'ѣн пѣкат дѣ паште,
Къчї савіеа лѣ Стефан нѣ ште съ глѣтѣаскъ.

Шолтѣзѣл.

Кържнд Бѣгърѣа пѣрде шї фалѣ шї кѣраж.
Вор поменї Молдова ачеї че вор скѣпа
Де шоарте, де склѣвѣ, дѣтрѣцї прѣкѣм венірѣ.

Дѣтѣѣл Пъргаріѣ.

Де п'ар визїта Баѣа дѣ терѣва ла Съчеава
Къчї, фѣр' де апѣраре аїче не-ар аѣла.

Алдоиле Пъргаріѣ.

О! Матіеашї дї мѣдрѣ шї шоарте-амбїдіос,
Ел нѣ се дѣжосенїте съ калче тѣргѣл пострѣ.

Бнїї Пъргарі.

Аша не паре поѣ!

Алцї Пъргарі.

Аша кредем съ фїе!

Дѣтѣѣл Пъргаріѣ.

Еѣ штїѣ къ Бѣгѣреанѣа дѣ лакот шї вїклеан,
Ел праѣъ тот че vede, нѣ ласѣ нїчї котѣн,
Шї нѣ штїѣ дакъ Баѣа ва рѣтѣе ферїгѣ.

Алдоиле Пъргаріѣ.

Аскѣлѣне Шолтѣзе! авем аскѣзї де лѣкрѣ
Ла трївѣнал аїче, ѣнде не-ам адѣнат?

Шолтѣзѣл.

Авем нѣмаї лѣ Мїхѣл осѣнда съї ростїм.

Алдоиле Пъргаріѣ.

Аша, дар Мїхѣл треѣе дѣгѣлї ка съ се принѣз
Шї'н ѣртѣ трївѣналѣа осѣнда съї ростїаскъ.

Шолтѣзѣл.

Мѣсѣрїе, че аскѣзї дѣ зїѣв ам лѣат,
Аз фост преа нїмерїге шї вреднїче де пої,
Къчї зїоаї авѣъ дѣкъ шї Мїхѣл се гѣсенїте
Дѣ ландѣрї ла'нїсоаре, мѣсѣрат де а са крїмѣ.

Бнїї Пъргарі.

С'аѣ принс аша дѣ гравѣ?

Алцї Пъргарі.

Пѣтѣтѣс'аѣ аѣла?

Шолтѣзѣл.

Де-аркашї поштрї аѣрї, ел нѣ пѣтеа скѣпа
Кѣнд кѣле дїн прѣжѣ шї лѣнчї, дѣмѣрѣвї шї кодрї,
Пе тоате кїар дѣнрїѣ ле дѣнѣнѣ де-арѣндѣл.

Дѣтѣѣл Пъргаріѣ.

Дѣ треѣе осѣндѣ де проѣв дѣвелеагѣ,
Ка нѣ кѣтва шї алцї съ маї дѣчѣрче еар
Де а рѣнї копїле дїн каса пѣрїндаскъ.

Шолтѣзѣл.

Дѣ треѣе пѣдеансѣ къ кѣтезѣ ел дѣкъ
Сѣмѣдѣл съ рѣпѣаскъ не треї дїнѣре аркашї,
Тѣрѣат съ се опѣе съ'шї скане прада са.

Алдоиле Пъргаріѣ.

Фїреск есте орї чїне съ'шї апере котоара,
Къчї фата е котоарѣ ла чел че-о ренѣште.

Шолтѣзѣл.

Дар нѣ зїта къ'н дѣарѣ, повоарѣ есте ел,
Кѣ нїчї кїар о їзѣвндѣ дѣ оасте п'аѣ фѣкѣт,
Шї къ е крїмѣ таре ѣн нїме съ кѣтезе
Ла фїка лѣ Глїгорча, че кїар дїн тїнерѣде
Дѣ лѣнѣте прѣсте лѣнѣте; дѣ арѣмѣ-аѣ кѣрѣндїт.

Дѣтѣѣл Пъргаріѣ.

Лѣпгѣ четатеа Алѣв, дѣ лѣпгѣ, дѣ реѣвел
Глїгорча, ел, перѣдѣт'аѣ фїчїорїї сеї де-одатѣ
Шї сїпѣра копїлѣ че аскѣзї дѣ рѣмѣне,
Фїрѣште къ нѣ поате с'о 'н кѣрче къ ѣн от
Нетрѣвнїк пѣнѣрѣ дѣарѣ, шї лѣнѣш шї мїшѣл.

Алдоиле Пъргаріѣ.

Дар омѣл, че'нѣр'олѣпѣтѣ не треї аркашї рѣнѣште,
Аркашї де аї лѣї Стефан, алѣнї тот ѣнѣ, ѣнѣ,
Dedadї, депрїншї къ лѣнѣта, шї вравї ка нїште лѣї,
Нѣ поате нїчї одатѣ съ фїе ѣн мїшѣл.

Дѣтѣѣл Пъргаріѣ.

Шї кѣм с'ар нѣмї омѣл че'л веѣї пѣнѣр'о ѣетеїе
Кѣ фаче че нѣ фаче, одатѣ пѣнѣрѣ дѣарѣ?

Алдоиле Пъргаріѣ.

Воїнїкѣл че аманѣта м'о алѣрѣ 'ндрѣзѣнѣц
Сѣ штїї къ мерїтеаѣзѣ вїтеаѣ а се нѣмї;
Къчї есте ел дѣ старе съ апере шї дѣара.
Де кѣте орї аї поштрї, пѣдїнї, нѣдїнї ла нѣмѣр
Армате нѣмероасе ѣнор аѣ вїрѣїт,
Кѣнд еле кѣтезарѣ ла прѣнчї шї ла ѣетеї,
Ла каспїчїле ветре с'адѣк'амѣнїнѣгаре.

(Ѣн стрѣжарїѣ.)

Стрѣжарїѣл.

Вестѣск къ Пъркѣлаѣвѣл ч'аѣ фост маї дѣнїпѣте
Сѣ їнѣре ел воѣште.

Бнїї Пъргарі. Глїгорча. Шолтѣзѣл.
Се аѣлѣ ашѣнтѣат. (Стрежѣрїѣл еѣ.)

Алдоиле Пъргаріѣ.

С'аѣ принс шї не копїлѣ къ рѣнїторїѣл еї?

Шолтѣзѣл.

Еа пѣдїѣ де кїндѣ аѣм ла мїѣе-акасѣ.
Ерѣтаре пѣнѣрѣ дѣнѣса се стѣрѣїт аї чере
Де ла ал еї пѣрїнѣте.

Пъргаріѣ.

С'о ерте пѣгрѣшїт.

(Ва ѣрма.)

ДОРЪЛ ЦЕРЕИ.

Се афл'н патъръ о мистикъ бръ
 Кънд черъл кз азр ші фок се колоръ;
 Кънд зіоа кз поаптеа плькът се джжъ;
 Кънд лінеа сьсърї с'азд ла фьптълъ;
 Кънд аеръл дълче е плин де міроасе;
 Кънд аре копїла гъндїрї амороасе;
 Кънд сілфї се жоакъ п'о разъ де лъпъ;
 Кънд сакре кончергърї департе рьсепъ : —
 Атзпчї ла чеа оръ еѣ, плин де 'отрїстаре,
 Сїмѹ ініма 'н пентъ'мї къ вате маї таре;
 Ка поте конфэсе де мїї шї мїї ліре,
 Дн мїнтеа'мї с'адъсз атзпчї сьвенїре;
 Пе черъл албастръ атзпчї се десїпъ
 Мълт скътна теа цѣръ, фантастъ дівінъ,
 Де мъндї корънатъ, джчїнсъ де ржрї,
 Ка нїмфелѣ антїче кѣ азъреде вжжрї.
 Дмї плаче спре джнса съ свор кѣ а теа мїнте;
 Съ въз скътна'мї мътъ шї въз'мї пьрїпте.
 Спре еї ал теѣ сьфлет тереѣ съ 'ндрептеазъ :
 Д'о лъпгъ ліпсіре амар сьдереа зъ.
 К' а коло, шї аїчеа е сеара сенїпъ,
 Ш' аїчеа патъра д'армонїї е плінъ;
 Дар нз штїѣ че есте къ 'н сьфлетъ'мї трече
 Адез о сьдеатъ тьїоасъ шї рече;
 Адез кънд е поаптеа тькътъ, аджкъ,
 Еѣ върс калде лакръмї шї зїоа пльпг джкъ.
 Шї ваї! п'ам пе нїмїні че вреа а ле стерѹе,
 Къчї нъмаї о мътъ дъререа 'нделеѹе,
 Еа сїнгъръ ште дълчї ворѹе чѣ алїпъ
 О інімъ трїстъ, зп пентъ че сьспїпъ.

Амар де ачела че цѣра іші ласъ,
 Че терѹе департе д'а татъ-сьѣ касъ!
 Че веде кзт фьтъл ла алцїї се 'налцъ,
 Че лімвї ш'овїчеїсрї стрейне дивацъ!
 Че сїнгър де жъне дн лъте се дъче,
 Че зїтъ кжт пьїнеа дїн царъ е дълче,
 Шї кжт е маї дълче а цьрїї кьтаре,
 Ън фрате, о соръ, — а лор сьржтаре!
 Амар пентръ джсъл, къчї лакръмї 'л аштеантъ
 Дїн вісъл зїгьрїї кънд ваї! се дештеантъ!

Дъчедї-мъ ізте, дъчедї-мъ 'н царъ;
 Къчї пьїнеа стрейнъ дмї есте амаръ;
 Къчї сїмѹ дн аст аер чева че м' апасъ,

Ш' зп дор е дн пентъ'мї че пачеа нз'мї ласъ.
 Ох! аеръл цьрїї! ел сїнгър дъ вїацъ;
 Къчї плин е де фертек шї плин де дълчеацъ!
 Дъчедї-мъ ізте съ въз джн' о датъ
 А Олтълї валърї шї Дьспъреа латъ,
 Дьстбрава кз пьсърї, къмпїа чеа верде,
 Карпатъл кз фьртгеа 'ї че 'н черърї се перде,
 Съ въз ал теѣ леагн шї ватра стьрѹепъ:
 Аколо е вїаца пльнътъ шї възъ.

Парїс 1852.

Г. Кредеанъ.

КЪЛЪТОРЪЛ ШІ СЪФЛЕТЪЛ.

Кълъторъл пондеї дн а еї тьчере
 Трече шї реварсъ кьнтърї де дърере
 Прїнтре стжпчї дндреантъ пасъ'ї тремържнд,
 Шї дїн авърї лъна дї сьржде влжнд.
 Дар кънд сгеаоа пондеї дъпъ мъндѹ с'аскънде
 О 'отрїстаре аджкъ сьфлетъ'ї пьтърнде
 Шї къжнд дн врѣтъ стъ къцетътор....
 Ваї! прїн днтъперек че ва фаче ор?...
 Држтъл нз се веде; поаптеа е аджкъ;
 Коло есте ржъл, дїпколо о стжпкъ.
 Дпсъ тот д'одатъ азъреде зорї
 Нар сьржзътоаре дїн коло де порї,
 Зїоа ресїжндеште зтвреле зїоаре;
 Флзтърїї се жоакъ п'о разъ де соаре;
 Флорїе сзаве кз парфьтъл лор
 Фаче де сьржде трїстъл кълътор;
 Пасърїле кьнтъ, азра адїе
 Шї сперапца віне ка о възкьрїе.
 Астфел ал теѣ сьфлет нз те днтрїста
 Кънд ачеастъ вїацъ се ва прекърѹта;
 Дїн коло де поапте е зїоа азрїтъ,
 Дїн коло де гроапъ вїаца песфжршїтъ.

D. B.

К Ъ Н Т Е К Ъ.

Валърї де азр. тьргьрїтаре,
 Пьрпзръ, розе шї діамант
 Дїн каръл зїаеї де амарант
 Реварсъ Февъс фьръ 'нчетаре.

Соареле дълче шї лъмїнос
 Дн тот д'аїна ва съ 'нкълзеаскъ,
 Шї къмпзла верде о съ 'нфлореаскъ,
 Шї о съ фїе черъл фьртос.

Іар еѣ ка фьрѹза че 'нгълвенеште,
 Дїн зї днтр'алта фьртгеа джкїн,
 Шї ал теѣ сьфлет рече, стрейн,
 Ваї! нз маї сїмте, нз маї ізвеште! D. B.